

**UCHWAŁA NR II.12.2018
RADY MIEJSKIEJ W GUBINIE**

z dnia 21 grudnia 2018 r.

w sprawie: Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Na podstawie artykułu 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 487) art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137), art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 września 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 - 2020.

§ 1. 1. Uchwala się Miejski Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Mieście Gubinie na 2019 r.

2. Program, o którym mowa w ust. 1 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r. i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej oraz tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego Gubinie.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Wojciech Sendera

Załącznik do uchwały Nr II.12.2018

Rady Miejskiej w Gubinie

z dnia 21 grudnia 2018 r.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok, zwany dalej Programem, określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorzady gmin art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, a zadania własne gminy w zakresie prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2137). Program uwzględnia także zadania własne gminy w zakresie zwalczania narkomanii, określone w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018 r., poz. 1030), a także cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Ponadto zgodnie z ww. ustawami stanowi on również część strategii rozwiązywania problemów społecznych w mieście. Zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020, do realizacji zaplanowano cele w zakresie promocji zdrowia, edukacji zdrowotnej, szkolenia kadr, redukcji szkód oraz szeroko pojętej profilaktyki. Ujęte w Programie działania wpisują się w następujące rodzaje profilaktyki:

- 1) uniwersalną – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na całe populacje, są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój; działania uniwersalne są realizowane np. w populacji dzieci i młodzieży w wieku gimnazjalnym, w populacji młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym; przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi;
- 2) profilaktykę selektywną – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego; profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do danej grupy; profilaktyka selektywna jest działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym;
- 3) profilaktykę wskazującą – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych

z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub NSP bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniające kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Przykładem profilaktyki wskazującej są interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami; niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i prawne zmierzające do ograniczenia liczby wypadków drogowych popełnianych przez kierowców pod wpływem tych substancji).

Zgodnie z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Program powinien być dostosowany do warunków lokalnych i powinien być odpowiedzią na problemy związane z piciem alkoholu i zażywaniem narkotyków z uwzględnieniem jego środowiskowej specyfiki. Oznacza to, że musi on być oparty na dokładnej analizie potrzeb i możliwości ich zaspokojenia. W tym celu w 2019 r. przeprowadzona została diagnoza lokalnych problemów alkoholowych i innych zagrożeń społecznych. Podczas pisania programu wykorzystano dane diagnostyczne. W związku z powyższym zadania zawarte w Programie i sposoby ich realizacji, dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych form pracy w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania uzależnieniom w mieście Gubinie oparte jest na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy ze wszystkimi środowiskami. Działania te odzwierciedla Program, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszaru uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.

Diagnoza problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dla miasta Gubina

IDENTYFIKACJA LOKALNEGO POTENCJAŁU

ZASOBY GMINNE

❖ Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gubinie

Do zadań MKRPA należy m.in. inicjowanie lokalnych działań dotyczących problematyki uzależnień, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Komisja ma także możliwość przeprowadzania rozmów z ofiarami, sprawcami i świadkami przemocy w rodzinie, a także powiadamianiu policji lub zawiadamianiu prokuratury o popełnieniu przestępstwa znęcania się. MKRPA jest również uprawniona do zakładania Niebieskich Kart.

❖ Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Gubinie

Do zadań Punktu Konsultacyjnego należy:

- motywowanie osób uzależnionych i ich rodzin do podjęcia terapii odwykowej, a także udzielanie wsparcia po ukończonym leczeniu,

- rozpoznawanie przemocy w rodzinie i udzielanie stosownego wsparcia w zakresie powstrzymywania przemocy

❖ **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gubinie**

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy między innymi:

- ✓ diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- ✓ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze. Do zadań grup roboczych należy w szczególności opracowanie i realizacja planu pomocy indywidualnej oraz monitorowanie sytuacji rodzin w przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, a także dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

❖ **Organizacje pozarządowe oraz grupy samopomocowe**

- Organizacje pozarządowe stanowią istotne wsparcie dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin. Realizują one działania będące bardzo ważnym uzupełnieniem działań terapeutycznych realizowanych w placówkach leczenia uzależnień. Są także pomocne w reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu.

- Uczestnicy grup samopomocowych w oparciu o własne doświadczenia wspólnie starają się radzić sobie z trudnościami dotyczącymi ich samych oraz ich bliskich.

W Gubinie działają:

- Gubińskie Stowarzyszenie Abstynentów Lubsza
- Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych
- Klub Abstynenta

❖ **Komisariat Policji w Gubinie**

Jeśli chodzi o przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie to Policja realizuje w tym obszarze zadania takie jak:

- ✓ kontrole punktów sprzedaży alkoholu, wnioski do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wywiady środowiskowe, kontrole trzeźwości wśród kierowców, działania profilaktyczne, kontrole zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych
- ✓ prowadzenie interwencji w przypadku występowania przemocy w rodzinie, zapewnianie ofiarom doraźnego bezpieczeństwa, informowanie ofiar i świadków o przysługujących prawach, możliwościach i miejscach uzyskania pomocy, prowadzenie działań prewencyjnych wobec sprawców

❖ **Straż Miejska w Gubinie**

Do zadań Straży Miejskiej należy m.in. kontrola zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych i przeciwdziałanie innym wykroczeniom związanym z nadużywaniem alkoholu

❖ **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gubinie**

Do zadań MOPS należy m.in.:

- ✓ praca socjalna z rodzinami, w których występuje alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie (m.in. możliwość zakładania Niebieskich Kart) i inne problemy społeczne
- ✓ motywacja do podjęcia leczenia i udziału w programach korekcyjnych

❖ **Inne instytucje uprawnione do wszczynania procedury Niebieskiej Karty**

Oprócz Policji, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinie procedurę Niebieskiej Karty mogą wszcząć:

- ✓ placówki służby zdrowia
- ✓ placówki oświatowe

ZASOBY POZAGMINNE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ MIASTA

❖ **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gubinie**

Poradnia udziela pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom, młodzieży oraz rodzicom. Pomoc ta ma charakter wszechstronny, ukierunkowana jest m.in. na dzieci i młodzież z grup ryzyka. Istotne są także oddziaływania na rzecz wspomagania wychowawczej funkcji rodzin. Wśród zadań realizowanych przez Poradnię znajduje się oczywiście także diagnoza i terapia członków rodzin uwikłanych w przemoc domową.

❖ **Sąd Rejonowy w Krośnie Odrzańskim**

Do zadań Sądu należy m.in.:

- ✓ orzekanie o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu
- ✓ ustanawianie nadzoru kuratora sądowego
- ✓ możliwość stosowania kar wobec sprawców przemocy oraz przymusu poddawania się terapii dla sprawców przemocy.

❖ **Prokuratura Rejonowa w Krośnie Odrzańskim**

Zadania prokuratury to m.in.:

- ✓ czuwanie nad ściganiem przestępstw związanych ze spożyciem lub handlem alkoholem i narkotykami
- ✓ prowadzenie lub nadzorowanie postępowań przygotowawczych w sprawach karnych - art. 207 k.k. (znęcanie się), oraz sprawowanie funkcji oskarżyciela publicznego przed sądem w tej kategorii spraw.
- ✓ wnioskowanie do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego

❖ **Placówki leczenia odwykowego:**

Placówki te realizują działania w zakresie terapii osób uzależnionych oraz osób współuzależnionych. Mieszkańcy Gubina korzystają najczęściej z Ośrodka Terapii „Grunwald”.

METRYKA MIASTA

Miasto Gubin liczy 16.740 mieszkańców

DOSTĘPNOŚĆ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych:

Ogółem	64
w tym:	
a/ do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	
ogółem:	42
w tym powyżej 18%	38
b/ do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	
ogółem:	22
w tym powyżej 18%	12

Jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypada w Gubinie na 262 osób.

Jak pokazują badania, liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca koreluje z umieralnością spowodowaną chorobami serca, nowotworami, śmiercią wynikłą bezpośrednio ze spożywania alkoholu oraz z umieralnością całkowitą. Polityka kontroli liczby punktów sprzedaży alkoholu jest, więc istotnym instrumentem kształtowania kondycji zdrowotnej mieszkańców.

JAK WYGLĄDA SZACUNKOWA SKALA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GUBINIE *

- Liczba osób uzależnionych od alkoholu:
330-500
- Liczba osób dorosłych żyjących w rodzinach alkoholowych (współmałżonkowie, rodzice, rodzeństwo):
670-840
- Liczba dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholików:
670-840
- Liczba osób pijących szkodliwie, nieuzależnionych od alkoholu:
840-1.170
- Ofiary przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym (dzieci i dorośli):
890-1.120

*wg danych szacunkowych opracowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

DZIAŁANIA LOKALNE W ROKU 2017

❖ Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Osoby uzależnione i wyrządzające swoim pićm poważne szkody społeczne, a niechcące dobrowolnie poddać się leczeniu odwykowemu mogą być zgłoszone do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w celu wszczęcia procedury sądowej zobowiązującej do leczenia.

ROK	Rozmowy interwencyjno-motywacyjne		
	Liczba osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	Liczba osób, w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do zobowiązania do leczenia odwykowego	Skierowano do sądu
2017	47	21	12

❖ Działania konsultacyjno-informacyjne, leczenie odwykowe, grupy samopomocowe, rehabilitacja

• Punkty konsultacyjno-informacyjne

	Liczba:	
	osób	porad
○ Osoby z problemem alkoholowym	198	400
○ Dorośli członkowie rodziny z problemem alkoholowym	8	16
○ Osoby doznające przemocy w rodzinie	5	12
OGÓLEM:	211	428

• Leczenie odwykowe

Formy wspomaganie terapii odwykowej wspomagane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

- Zakup świadczeń zdrowotnych z zakresu leczenia uzależnienia od alkoholu
- Finansowanie programów zdrowotnych z zakresu leczenia od alkoholu
- Zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu

• Inne formy działania

	Liczba
Stowarzyszenia abstynenckie	2
Kluby abstynenta	1

• Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - Niebieskie Karty - 2017 r.

	ILOŚĆ
○ Policja	9
○ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	1

❖ *Profilaktyka dzieci i młodzieży*

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jednym z ważniejszych zadań realizowanych przez miasta w tej dziedzinie jest: „prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej i informacyjnej, w szczególności dla młodzieży”.

W chwili obecnej kładzie się nacisk na realizację rozbudowanych programów profilaktycznych i tworzeniu świetlic socjoterapeutycznych. W nowoczesnych programach wiedza o środkach uzależniających i o uzależnieniach to zaledwie 10-15% całego programu. Główny nacisk kładzie się natomiast na uczenie się takich umiejętności życiowych, które pozwolą zmniejszyć ryzyko wejścia na drogę uzależnienia. Wynika to z przekonania, że człowiek o prawidłowej samoocenie, zadowolony z życia, umiejący egzekwować swoje prawa i radzić sobie w trudnych sytuacjach nie będzie odczuwał potrzeby wspomagania się chemicznymi środkami zmieniającymi świadomość.

Czym jeszcze charakteryzują się nowoczesne programy profilaktyczne?

- Dobrze jest, jeśli nie są to jednorazowe spotkania. Zajęcia realizowane są cyklicznie i trwają w sumie kilkanaście godzin.
- Nie opierają się one na biernym słuchaniu, lecz na zdobywaniu wiedzy, zmianie przekonań i zachowań, a także na rozwoju osobistym poprzez aktywny udział uczestników.

❖ *Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne w 2017 r.*

	Liczba uczestników
<i>Jednorazowe prelekcje, pogadanki</i>	700
<i>Spektakle profilaktyczne</i>	400
<i>Festyny i inne imprezy plenerowe</i>	500

BADANIA ILOŚCIOWE W MONITOROWANIU – DANE Z INSTYTUCJI WSKAŹNIKI DYNAMIKI ZMIAN

Rolę wskaźników monitorowania zagrożeń społecznych bardzo dobrze spełniają dane z instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie tych problemów. Istotne też są informacje dotyczące sprzedaży napojów alkoholowych. W naszych badaniach posługujemy się danymi liczbowymi obejmującymi okres 3 ostatnich lat, a także procentowymi wskaźnikami dynamiki zmian.

SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych miasta pobierają opłatę. Wysokość opłat przy mniejszych obrotach jest stała, natomiast po przekroczeniu ustalonych ustawowo kwot powiązana jest z wartością sprzedaży tych napojów w sklepach i lokalach gastronomicznych. Dlatego monitorując wysokość opłat wnoszonych na rachunek miasta możemy uzyskać informacje o dynamice wzrostu sprzedaży napojów alkoholowych.

➤ **Wysokość środków finansowych z rocznych opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych - dane ilościowe**

Wysokość środków finansowych w tysiącach złotych	2016	2017
	18.493	44.870

Wskaźnik dynamiki zmian	2016	2017
	100%	242%

WNIOSKI O ZOBOWIĄZANIE DO LECZENIA ODWYKOWEGO

➤ **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Jednym z zadań Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego, łącznie z podejmowaniem wobec osób szczególnie opornych czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu.

➤ **Podjęcie czynności zmierzających do zobowiązanie do leczenia - dane ilościowe**

Ilość wniosków o zobowiązanie do leczenia skierowanych do MKRPA	2016	2017
	10	12

Wskaźnik dynamiki zmian	2016	2017
	100%	120%

Analiza powyższych danych jest o tyle utrudniona, że odzwierciedlają one nie tylko realną skalę destrukcyjnych problemów alkoholowych, ale też aktywność instytucji i osób składających wnioski o leczenie odwykowe. Opis zmian ilościowych może, więc mieć wydźwięk zarówno negatywny (skala problemów alkoholowych), jak i pozytywnych (zwiększenie świadomości społecznej, sprawnie działające służby).

ŁAMANIE PRAWA I ZABURZANIE PORZĄDKU PUBLICZNEGO ZWIĄZANE Z ALKOHOLEM I NARKOTYKAMI

➤ **Policja - przemoc**

Wzrost problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych jest odzwierciedlany szybko w statystykach policyjnych. Poniżej przedstawialiśmy wybrane dane odzwierciedlające dynamikę zmian.

➤ **Interwencje domowe**

Liczba interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie	2015	2016	2017
	482	341	311

	2015	2016	2017
Wskaźnik dynamiki zmian	100%	71%	65%

Liczba interwencji związanych z przemocą domową wzrosła w ostatnich 3 latach o 35%.

➤ Znęcanie nad rodziną

Liczba postępowań wszczętych z § 207 (znęcanie nad rodziną)	2015	2016	2017
	40	30	45

	2015	2016	2017
Wskaźnik dynamiki zmian	100%	75%	113%

Liczba postępowań związanych ze znęcaniem się nad rodziną osób wzrosła w ostatnich 3 latach o 13%.

➤ Policja - alkohol

➤ Zatrzymania do wytrzeźwienia

Liczba zatrzymań w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia	2016	2017
	286	331

	2016	2017
Wskaźnik dynamiki zmian	100%	116%

Liczba osób zatrzymanych w ostatnich 2 latach w policyjnych pomieszczeniach do wytrzeźwienia wzrosła o 16%.

➤ Przewiezienia do Izby Wytrzeźwień

Liczba osób nietrzeźwych przewiezionych do izby wytrzeźwień w innej gminie	2016	2017
	11	20

	2016	2017
Wskaźnik dynamiki zmian	100%	182%

Liczba osób nietrzeźwych przewiezionych do izby wytrzeźwień wzrosła w ostatnich 2 latach o 82%.

➤ Nietrzeźwi kierowcy

Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców	2015	2016	2017
	68	64	54

	2015	2016	2017
Wskaźnik dynamiki zmian	100%	94%	79%

Liczba nietrzeźwych kierowców zatrzymanych przez policję w ostatnich 3 latach zmniejszyła się o 21%.

➤ **Policja - narkotyki**

Liczba postępowań wszczętych w związku z łamaniem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	2015	2016	2017
	13	21	17

Wskaźnik dynamiki zmian	2015	2016	2017
	100%	162%	132%

Liczba postępowań związanych z narkotykami wzrosła o 32% w ciągu ostatnich 3 lat, lecz w związku z niewielką liczbą spraw, dane procentowe mają ograniczone znaczenie diagnostyczno-prognostyczne.

SKALA POMOCY OSOBOM Z PROBLEMAMI ALKOHOLOWYMI I NARKOTYKOWYMI

❖ **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**

Skala wybranych problemów społecznych jest dosyć szybko odzwierciedlana we wnioskach o wsparcie kierowanych do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Dlatego monitorując ilość świadczeń przyznawanych przez MOPS możemy wyrobić sobie pogląd o dynamice zagrożeń społecznych.

➤ **Problemy alkoholowe**

Rodziny korzystające ze świadczeń ogółem:	685	646	581
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów alkoholowych	2015	2016	2017
	95	102	116

Wskaźnik dynamiki zmian (ogółem)	100%	94%	85%
Wskaźnik dynamiki zmian (świadczenia z powodu problemów alkoholowych)	2015	2016	2017
	100%	107%	122%

Skala świadczeń związanych z problemami alkoholowymi na przestrzeni ostatnich 3 lat wzrosła o 22%.

➤ **Problemy z narkotykami**

Rodziny korzystające ze świadczeń ogółem:	685	646	581
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów z narkotykami	2015	2016	2017
	4	4	7

Wskaźnik dynamiki zmian (ogółem)	100%	94%	85%
Wskaźnik dynamiki zmian (świadczenia	2015	2016	2017

z powodu problemów z narkotykami)	100%	100%	175%

Skala świadczeń związanych z narkotykami jest zbyt mała, aby wiarygodnie określić kierunki zmian w dynamice zjawiska.

BADANIA JAKOŚCIOWE W MONITOROWANIU WYWIADY ZE SPRZEDAWCAMI

Istotą monitorowania jest śledzenie zmian w pewnej perspektywie czasowej. Oprócz *metod ilościowych*, gdzie dane przedstawione są w formie liczbowej, do monitorowania zjawisk społecznych stosuje się także *metody jakościowe*, polegające na interpretacji swobodnych wypowiedzi osób badanych. Badania takie nie dostarczają wyników statystycznych, lecz pozwalają na uchwycenie typowych cech badanego obszaru wraz z mechanizmem ich dynamiki.

W naszych badaniach zastosowaliśmy indywidualne wywiady ze sprzedawcami i właścicielami wybranych sklepów sprzedających napoje alkoholowe i papierosy. Wywiad daje możliwość elastycznego reagowania i modyfikowania przebiegu badania w jego trakcie. Jako respondentów wybraliśmy sprzedawców napojów alkoholowych, będących osobami posiadającymi bezpośrednią wiedzę w badanym obszarze.

Pytania obejmowały różne obszary:

- Pytaliśmy sprzedawców o skalę sprzedaży napojów alkoholowych dla osób dorosłych –dwóch pytanym nie dostrzega zmian w ilości sprzedawanego alkoholu na przestrzeni ostatnich lat, jedna osoba zauważając spadek sprzedaży, a większość uważa, że nastąpił wzrost skali sprzedaży napojów alkoholowych.

- Jeśli chodzi o rodzaj sprzedawanego alkoholu, to wszyscy sprzedawcy mówią, że najczęściej kupowane są alkohole najtańsze, niskoprocentowe, głównie piwo i tanie wina. Wódka kupowana jest dużo rzadziej, a alkohole gatunkowe - bardzo rzadko.

- Prawie wszyscy sprzedawcy uważają, że granica wieku sprzedaży alkoholu i papierosów powinna zostać na obecnym poziomie. Jedna osoba mówi, że jeśli chodzi o alkohol powinna zostać zwiększona do 21 lat, zaś według żadnej osoby wiek uprawniający do sprzedaży papierosów nie powinien być obniżony do 16 lat.

- Zdaniem siedmiu sprzedawców, przynajmniej raz w tygodniu przychodzi przynajmniej jedna osoba nieletnia z zamiarem kupienia papierosów lub alkoholu (częściej papierosów).

- Zdaniem większości sprzedawców młodzież częściej niż kilka lat temu próbuje zakupu napojów alkoholowych. To samo odnosi się do prób zakupu papierosów. Jeden sprzedawca nie dostrzega tej tendencji.

- Wszyscy sprzedawcy twierdzą, że nie sprzedają napojów alkoholowych i papierosów osobom nieletnim. W znacznej większości mówią, że nie mają problemu z odmową sprzedaży. Jak podają, najczęstszą reakcją na odmowę sprzedaży alkoholu lub papierosów jest rezygnacja młodych ludzi z zakupu (zachowują się grzecznie, odchodzą). Część osób prosi dalej, przekonuje, że są pełnoletni, ale nie wzięli z domu dowodu osobistego. Część reaguje obojętnie i jak przypuszczają sprzedawcy, próbują gdzie indziej. Zachowania niegrzeczne, agresywne (agresja słowna) zdarzają się sporadycznie. Sprzedawcy, którzy zetknęli się z tą formą reakcji,

radzili sobie z tym grożąc czasem telefonem na policję. Dwóch sprzedawców mówi, że odmawianie sprzedaży alkoholu sprawia im trudność - obawiają się reakcji tych, którym odmawiają. Największym problemem jest kupowanie alkoholu nieletnim przez podstawione osoby starsze. Czasami młodzi ludzie są zdziwieni odmową. Sprzedawcy z reguły uważają, że kary za sprzedaż napojów alkoholowych nieletnim powinny być finansowe, 2 osoby mówią o cofnięciu koncesji.

- Wszyscy sprzedawcy twierdzą, że nie pozwalają spożywać alkoholu na terenie sklepu. Prośby o pozwolenie picia w sklepie zdarzają się najczęściej zimą, a próby picia w okolicy sklepu najczęściej występują latem. Z reguły osoby upominane wychodzą ze sklepu. Nieliczne są przypadki awanturowania się, czy próby postawienia na swoim. W ostatnich latach coraz mniej klientów próbuje pić alkohol na terenie sklepu. Sprzedawcy przyznają, że częściej nie udaje im się upilnować, żeby alkohol nie był spożywany w najbliższej okolicy sklepu. Sprzedawcy, podobnie jak w przypadku osób nieletnich próbujących zakupu alkoholu - straszą czasami policją.

- Na terenie sklepu raczej nie zdarzają się wypadki zakłócania spokoju i porządku publicznego w związku ze spożyciem alkoholu (dwie osoby przypominają sobie takie zachowanie). Przed sklepami dochodzi czasami do awantur. Najczęściej udaje się je rozwiązać poprzez własną interwencję sprzedawcy.

ANALIZA SWOT

SWOT – jest jedną z podstawowych technik analitycznych, stosowaną najczęściej do analizy wewnętrznego i zewnętrznego środowiska danego przedsięwzięcia, której wynik jest bazą planowania strategicznego. Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed instytucją.

Składa się on z analizy czterech obszarów:

- *Strengths* – silne strony
- *Weaknesses* – słabe strony
- *Opportunities* – szanse, możliwości
- *Threats* – zagrożenia

Dwa pierwsze obszary odnoszą się do środowiska *wewnętrznego* i zawierają najistotniejsze w danym przedsięwzięciu elementy. Natomiast dwa ostatnie odnoszą się analogicznie do środowiska *zewnętrznego*.

Jest to bardzo rozpowszechniony obecnie schemat analizy powszechnie stosowany w planowaniu np. przy sporządzaniu strategii miasta.

Ze skrzyżowania tych dwóch potencjałów powstają cztery kategorie czynników:

- *wewnętrzne pozytywne* – mocne strony. W mocnych stronach wyeksponowane są te lokalne atuty i walory, które współtworzą potencjał rozwojowy.
- *wewnętrzne negatywne* – słabe strony. W słabych stronach rozpoznane są te elementy struktury, które nie funkcjonują poprawnie lub nie odpowiadają potrzebom związanym z rozwiązywaniem problemów społecznych. Cechy te osłabiają potencjał lokalny.
- *zewnętrzne pozytywne* – szanse. W szansach zidentyfikowane są te czynniki i procesy zewnętrzne, które sprzyjają staraniom samorządu o zapewnienie zabezpieczenia i wzmocnienia potencjału w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
- *zewnętrzne negatywne* – zagrożenia. W zagrożeniach przedstawione są te czynniki i procesy zewnętrzne, na które społeczność lokalna nie ma wpływu, a które mogą

zagrozić wysiłkom samorządu w urzeczywistnieniu zamierzonych celów rozwoju. Okoliczności te mogą spowolnić działania strategiczne i opóźnić lub udaremnić osiągnięcie efektów.

Mocne strony	Słabe strony
• Przygotowanie merytoryczne kadr działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom • Przygotowanie merytoryczne kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej • Rzetelna lokalna diagnoza problemów związanych z uzależnieniami • Działania profilaktyczne w szkołach w zakresie uświadamiania problemów związanych uzależnieniami i z przemocą domową • Rozpropagowanie (ciągła akcja informacyjna) w zakresie form pomocy rodzinom z problemem uzależnień i przemocy domowej (lokalne gazety, radio, telewizja, Internet, dystrybucja ulotek) • Funkcjonowanie w społeczności lokalnej negatywnych stereotypów dotyczących ofiar przemocy domowej • Ograniczona wtórna wiktymizacja ofiar przemocy spowodowana działaniami służb • Rozwinięta baza pomocy socjalnej miasta • Współpraca instytucji gminnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom • Duża ilość i różnorodność form pomocy osobom uzależnionym, dobre zaplecze kadrowe i instytucjonalne • Umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału w realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom	• Gotowość kadr działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej do dalszego kształcenia się i doskonalenia umiejętności • Doświadczenie i dobre praktyki stosowania procedury „Niebieskiej Karty”, szczególnie przez Policję • Udział wolontariuszy w realizacji działań w obszarze pomocy społecznej • Niewystarczające działanie organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej • Niski odsetek zawiadomień prokuratury w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie • Brak zaplecza umożliwiającego skuteczne egzekucje eksmisji sprawców przemocy
Szanse	Zagrożenia
• Funkcjonowanie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października dnia 1982 r. z późn. zm.	• Skala patologii społecznych • Bezradność i bierność wielu rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych

• Wprowadzenie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. • Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie • Ustawowy obowiązek corocznego tworzenia i przyjmowania przez radę miasta gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych • Ustawowy obowiązek tworzenia gminnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie • Zmiany w prawie idące w kierunku lepszej ochrony ofiar przemocy • Zwiększenie ilości podmiotów mogących wszczynać procedurę „Niebieskiej Karty” • Ustawowy obowiązek powoływania Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	• Negatywne wzorce zachowań społecznych funkcjonujące w przestrzeni publicznej • Osamotnienie rodzin z problemem alkoholowym i słabe umiejętności pozyskiwania wsparcia • Osamotnienie rodzin zagrożonych przemocą i słabe umiejętności pozyskiwania wsparcia • Skala problemów alkoholowych • Niechęć do ujawniania występowania problemów alkoholowych i zachowań przemocowych w rodzinie • Poczucie bezkarności u sprawców przemocy • Negatywne stereotypy dotyczącej ofiar przemocy domowej • Brak poczucia bezpieczeństwa u osób zgłaszających przypadki przemocy domowej • Niewystarczająca wiedza społeczna dotycząca funkcjonowania instytucji i podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie

PODSUMOWANIE I WNIOSKI KOŃCOWE

Na podstawie przeprowadzonych w Gubinie badań monitoringowych można wskazać następujące wnioski w obszarze z lokalnej diagnozy problemów alkoholowych i innych problemów społecznych:

❖ *Hierarchia problemów społecznych*

- Zdaniem dorosłych mieszkańców Gubina najważniejszym obecnie problemem społecznym jest alkoholizm (54% wskazań) a następnie narkomania (53%) a dalej – przemoc w rodzinie (44%). Zdaniem młodzieży główne zagrożenia wyglądają następująco: przemoc w rodzinie – 70%, narkomania – 68% i alkoholizm – 56%.
- Takie zjawiska jak: problemy mieszkaniowe/bezdomność (dorośli – 6%, uczniowie – 14%) oraz ubóstwo społeczeństwa (dorośli – 16%, uczniowie – 28%) sytuują się na dalszych miejscach

❖ *Alkohol w życiu dorosłych mieszkańców*

- Mieszkańcy Gubina mają dobrą orientację w zakresie funkcjonowania instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych. 84% badanych wiedziałoby gdzie szukać pomocy, gdyby ktoś z ich bliskich miał problemy z alkoholem.

- 81% mieszkańców podziela pogląd, że alkohol w piwie jest równie groźny jak w wódce, zaś 72% badanych uważa, że alkohol nie jest towarem jak każdy inny i dostęp do niego musi być ograniczony i kontrolowany.
- 92% badanych oczekuje od władz lokalnych działań służących ograniczeniu problemów alkoholowych. Natomiast zdaniem 62% respondentów sprzedawcy napojów alkoholowych powinni odprowadzać do kasy miasta pieniądze na finansowanie zapobiegania alkoholizmowi, nawet gdyby przez to alkohole byłyby nieco droższe.
- 57% ankietowanych mieszkańców Gubina piło alkohol nie dłużej niż miesiąc przed okresem badania, zaś 7% deklaruje się jako abstynenci. Najczęściej spożywane jest piwo.
- Ponad połowa badanych osób dorosłych poznała smak alkoholu będąc już osobami pełnoletnimi (lub w ogóle nie pije). Do 15 roku życia sięgnęło po alkohol 20% dorosłych.
- Co trzeci z badanych uważa, że osoby pijące alkohol w ich miejscu zamieszkania stanowią szczególne zagrożenie dla bezpieczeństwa, natomiast trzech na dziesięciu mieszkańców bezpośrednio i osobiście doświadczyło ostatnio nieprzyjemnych skutków nadużywania przez innych alkoholu.

❖ *Alkohol a młodzież*

- 44% szóstoklasistów, 39% gimnazjalistów z klas III i 29% uczniów II klas szkół ponadgimnazjalnych uważa błędnie, że alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce.
- Siedmiu na dziesięciu uczniów nie widzi potrzeby obniżenia wieku legalnej sprzedaży alkoholu. Co dwunasty z ankietowanych uważa nawet, że granica legalnego zakupu alkoholu powinna być podniesiona z 18 do 21 lat.
- **26% gimnazjalistów z klas III i 60% uczniów II klas szkół ponadgimnazjalnych spożywało alkohol w miesiącu poprzedzającym badanie.**
- Najczęściej spożywanym przez młodzież napojem alkoholowym jest piwo. Często towarzyszy temu fałszywe i szkodliwe przekonanie, że alkohol w piwie jest mniej groźny niż wódce.
- **2% uczniów klas VI, 29% uczniów klasy III gimnazjum a także 72% uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych było już pijanych.**
- Wśród dzisiejszych 15-16-latków nie pije alkoholu 25% uczniów.
- Co czwarty uczeń klas III gimnazjalnych i czterech na dziesięciu uczniów II klas szkół ponadgimnazjalnych potwierdza uczestnictwo w kłótni lub sprzeczce z powodu alkoholu.

❖ *Postawy dorosłych a picie alkoholu przez młodzież*

- W co trzecim przypadku osobami, które po raz pierwszy poczęstowały młodego człowieka alkoholem byli dorośli (najczęściej rodzice).
- Młodzi ludzie nie mają też problemu z omijaniem zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. 19% uczniów klasy III gimnazjum kupowało samodzielnie alkohol.
- Gdy pytamy gdzie młodzież najczęściej spożywa alkohol, to okaże się, że w domu, na dyskotecce. A co w tym czasie robią dorośli?

❖ *Problemy narkomańskie oczyma dorosłych i młodzieży*

- **9% uczniów III klasy gimnazjum i 37% uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych przyznaje się do kontaktów ze środkami odurzającymi (najczęściej jest to marihuana). 3% uczniów gimnazjów i 17% uczniów szkół ponadgimnazjalnych miało kontakt ze środkami odurzającymi w okresie 30 dni przed badaniem.**

- 50% uczniów i 91% dorosłych uważa, że dostęp do narkotyków jest zdecydowanie łatwy lub raczej łatwy.
- 7% uczniów III klas gimnazjum i 12% uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych spotkało w szkole osobę rozprowadzającą narkotyki (poza szkołą odpowiednio – 43% i 48%).
- Zdecydowana większość mieszkańców (81%) spotyka narkomanów na terenie miasta Gubina. Osobistą znajomość z narkomanami potwierdza 69% badanych.

❖ *Papierosy, dopalacze*

- 100% uczniów klasy VI, 86% gimnazjalistów z klas III oraz 60% uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych nie pali papierosów.
- Pewna część młodzieży ma orientację odnośnie rynku dopalaczy, natomiast kontakty z tymi substancjami są zdecydowanie rzadsze. W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem kontakt z dopalaczami miało; 0% szóstoklasistów, 1% gimnazjalistów z klas III oraz 0% uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych.

❖ *Uzależnienia behawioralne (niechemiczne)*

- 11% badanych osób dorosłych brało udział w grach hazardowych. U części z nich (5%) przyjmuje to formę zachowań problemowych (potrzeba stawiania coraz większych sum).
- Najpopularniejsze są automaty, salony gier.
- Jednocześnie 8% badanych dorosłych mieszkańców Gubina ma w swoim bliskim otoczeniu osobę, którą uważa za uzależnioną od hazardu.
- Nasze badania świadczą o dużym problemie z utrzymaniem się w zaplanowanym czasie jeśli chodzi o korzystania z komputera (dotyczy to 58% uczniów). Niepokojące jest również częste używanie komputera i sieci, jako sposobu ucieczki od problemów – zastępuje to w dużym stopniu naukę realnych, konstruktywnych działań (39% uczniów).
- Jednocześnie 33% badanych dorosłych mieszkańców Gubina ma w swoim bliskim otoczeniu osobę, którą uważa za uzależnioną od komputera/Internetu.
- 26% badanych dorosłych mieszkańców Gubina ma w swoim bliskim otoczeniu osobę, którą uważa za uzależnioną od pracy.
- 18 % badanych dorosłych mieszkańców Gubina ma w swoim bliskim otoczeniu osobę, którą uważa za uzależnioną od zakupów.

❖ *Diagnoza problemów związanych z przemocą*

- Dorośli respondenci z reguły (77%) nie lekceważą problemu przemocy domowej i nie uważają, że jest on sztucznie wyolbrzymiany.
- Zdecydowana większość badanych (88%) nie jest zwolennikami surowego wychowywania dzieci, ale 12% badanych podziela takie przekonanie.
- Ponad połowa badanych dorosłych popiera pomysł prawnego zakazu stosowania kar fizycznych wobec dzieci.
- 1/3 badanych mieszkańców Gubina uważa, że zjawisko przemocy domowej występuje w 21% do 50% rodzin.
- 2/3 badanych zna rodziny, w których występuje przemoc domowa.
- Co szósty badany był ofiarą przemocy ze strony współmałżonka. W większości przypadków jest to przemoc psychiczna.
- Co ósmy badany przyznaje się do stosowania jakiejś formy przemocy w stosunku do współmałżonka.

- Co siódmy badany stosuje kary cielesne wobec dzieci.
- Część dzieci w domach narażona jest ze strony rodziców na różnego rodzaju akty przemocy, głównie przemocy psychicznej: wyśmiewanie, wyzwiska. Zdarza się także przemoc fizyczna: popychanie, szarpanie, bicie.
- Co dziesiąty z badanych uczniów był karany przez rodziców w sposób niebezpieczny.
- Co piąty z badanych uczniów prowokował bójki z rówieśnikami, zaś czterech na dziesięciu badanych młodych ludzi było przez rówieśników atakowanych i zmuszanych do obrony.
- Co czwarty z uczniów doznawał przemocy ze strony rówieśników w szkole lub na podwórku, zaś 4% przyznaje, że było sprawcą przemocy rówieśniczej.
- 45% uczniów było wulgarnie wyzywanych, straszonych lub ośmieszanych przez Internet lub SMS. Najczęściej sprawcą cyberprzemocy był ktoś z kolegów.

❖ *Monitorowanie problemów społecznych na przestrzeni ostatnich lat*

- Duża część mieszkańców Gubina (59%) dostrzega korzystną tendencję zmiany preferencji konsumpcji napojów alkoholowych na korzyść alkoholi niskoprocentowych.
- Wielu badanych (64%) dostrzega pozytywną tendencję w obszarze spożywania alkoholu w pracy (zmniejszanie się skali zjawiska).
- 80% mieszkańców coraz częściej styka się z osobami, które zostały abstynentami lub przynajmniej piją w sposób mniej destrukcyjny niż dawniej.
- Jak wynika z przeprowadzonych badań, działania lokalne mają, zdaniem mieszkańców Gubina, bardzo istotny wpływ na pozytywne zmiany w obyczajach i zachowaniach alkoholowych na przestrzeni ostatnich lat (docenia to 38% badanych).

I. Założenia Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii

Głównymi celami Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest kontynuacja realizacji zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz rozporządzenia w sprawie Narodowego Programu Zdrowia związanych bezpośrednio z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków. Inicjatywy te mają zmierzać do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz ograniczać dostęp do substancji psychoaktywnych. Działania Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii oscylować będą wokół czterech podstawowych sfer:

- 1) tworzenie dzieciom i młodzieży warunków do trzeźwego i zdrowego stylu życia między innymi poprzez organizowanie czasu wolnego,
- 2) zapewnienie dzieciom, młodzieży i dorosłym mieszkańcom miasta dostępu do programów profilaktycznych poprzez działalność edukacyjno- informacyjną,
- 3) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,

- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych,
- 5) niwelowanie naruszeń prawa związanych ze sprzedażą napojów alkoholowych poprzez regularne kontrole punktów sprzedaży.

II. Zadania Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Zgodnie z uchwałą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii należą:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków poprzez:
 - a) finansowanie działalności Punktu Pierwszego Kontakt ds. uzależnień i przemocy w rodzinie,
 - b) zlecenie opinii biegłych tj. psychologa i psychiatry orzekających w sprawie uzależnienia od alkoholu oraz pokrywania kosztów sądowych w sprawie o leczenie odwykowe,
 - c) dofinansowywanie szkoleń między innymi: dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Członków Zespołu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, problemów narkomanii oraz przemocy,
 - d) finansowanie różnych form terapii dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych.
- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:
 - a) finansowanie bieżącej działalności i prowadzenie Świetlicy Opiekuńczo – Wychowawczej dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych oraz rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym,
 - b) organizowanie i realizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu miasta,
 - c) finansowanie pomocy z zakresu psychologii i pomocy prawnej dla osób uzależnionych i ich rodzin,
 - d) współpraca z lokalnymi instytucjami zajmującymi się m.in. pomocą ofiarą przemocy domowej,
 - e) finansowanie lub dofinansowanie szkoleń pedagogów, psychologów i nauczycieli w zakresie prowadzenia zajęć profilaktycznych w szkołach
 - f) wspieranie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych poprzez :

- a) wdrażanie programów informacyjnych i psychoedukacyjnych wpływających na postawy oraz umiejętności ważne dla zdrowia i trzeźwości, zwłaszcza wśród młodzieży,
 - b) konstruowanie i realizacja działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożywania tych napojów,
 - c) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia zażywania narkotyków, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw ich nadużywania,
 - d) dofinansowanie: programów i materiałów profilaktycznych, zajęć pozaszkolnych, teatrów profilaktycznych, konkursów promujących zdrowy styl życia wolny od uzależnień,
 - e) zakup literatury, czasopism, książek i innych materiałów z przeznaczeniem do realizowania w szkołach zajęć profilaktycznych,
 - f) organizacja imprez i festynów promujących zdrowy styl życia dla dzieci i młodzieży,
 - g) finansowanie i uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach profilaktyczno-edukacyjnych z zakresu uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz przeciwdziałania przemocy,
 - h) dożywianie dzieci uczestniczących w zajęciach w Świetlicy Opiekuńczo – Wychowawczej.
- 4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- a) współpracę z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami w sferze profilaktyki w środowisku lokalnym,
 - b) przekazanie dotacji organizacjom społecznym na realizację zadań w zakresie profilaktyki uzależnień alkoholowych poprzez propagowanie idei trzeźwościowej,
 - c) przekazanie dotacji na pomoc ubogim i potrzebującym poprzez prowadzenie noclegowni i jadłodajni,
 - d) zapewnienie bazy lokalowej Gubińskiemu Stowarzyszeniu "Lubsza" w tym między innymi dla grup Anonimowych Alkoholików, Punktu Pierwszego Kontaktowania oraz utrzymanie pomieszczeń noclegowni.
- 5) Podejmowanie działań w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:
- a) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,
 - b) prowadzenie czynności kontrolnych w zakresie przestrzegania przepisów ustawy,
 - c) powiadomienie organów ścigania o naruszeniach zasad sprzedaży i reklamy napojów alkoholowych.

III. Zasady wynagradzania, przyznawania diet oraz kosztów podróży służbowych członkom gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 5 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustala się miesięczne, ryczałtowe wynagrodzenie w kwocie 450 złotych brutto dla Przewodniczącego Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz dla każdego członka komisji w kwocie 350 złotych brutto.
2. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest potwierdzenie wykonania pracy przez pełnomocnika ds. uzależnień.
3. W razie nieobecności na posiedzeniu komisji przysługujące wynagrodzenie, o którym mowa ulegnie zmniejszeniu, proporcjonalnie do ilości nieobecności w ciągu miesiąca.
4. Członkowie Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych mają prawo do zwrotu kosztów podróży na zasadach określonych dla pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.
5. Obsługa kancelaryjno - biurowa Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych będzie prowadzona na podstawie umowy zlecenia. Maksymalny koszt zlecenia nie może przekroczyć miesięcznie kwoty 700 zł brutto.

IV Zasady finansowania zamierzeń programowych.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 4¹ ust. 1 określa, jakie działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należą do zadań własnych gminy, a także precyzuje, że realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalanego corocznie przez radę miejską. Dalej ustawa wskazuje gminom źródła pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań: „W celu pozyskiwania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art.4¹ ust. 1 gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (...), „ (art.11¹). Opłata ta stanowi dochód gminy, który jest przekazywany na realizację zadań ujętych w programie. Zgodnie z art. 18² cytowanej ustawy dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych „(...) wykorzystywane będą na realizację:

- 1) gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 2) zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu Narkomanii i nie mogą być przeznaczone na inne cele.” Oznacza to, że środki pochodzące z opłat są ściśle powiązane z finansowaniem ww. zadań i nie można ich wykorzystać na inne cele, niemające z nimi merytorycznego związku. Osobą odpowiedzialną za realizację i koordynację Programu jest Pełnomocnik Burmistrza ds. Uzależnień.
- 3) Środki na realizację Miejskiego Programu pochodzą z następujących źródeł:
 - a) z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
 - b) z budżetu gminy przeznaczonych na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

UZASADNIENIE

Kluczową rolę w systemie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami w Polsce odgrywają samorządy gminne, które zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz na podstawie art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i Narodowego Programu Zdrowia są odpowiedzialne za rozwiązywanie problemów uzależnień na danym terenie. Zgodnie z cytowanymi wyżej ustawami zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii realizuje się w postaci Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanego przez Radę Miejską w Gubinie.

Program powstał we współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i uzyskał pozytywną opinię Komisji.

